

Handläggare
Annika Rosbring
Telefon: 08 508 35 480

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 17 oktober 2017

Ärende 5

Yttrande över remiss av ”Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)”

Remiss från kommunstyrelsen, dnr 171-84/2017

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar justera paragrafen omedelbart.

Arjun Bakshi
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
Utvecklingschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)” till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Av riktlinjerna framgår att syftet med IOP är att skapa långsiktiga samarbeten med idéburna organisationer för att dessa i ökad utsträckning ska kunna delta aktivt och bidra till stadens utveckling. Stadens arbete med IOP ska präglas av öppenhet och kommunikation. Enligt riktlinjerna ska staden i samband med avtal om IOP först kontrollera att partnerskapet är förenligt med gällande lagstiftning och att den idéburna organisationen bedrivs på ett sätt som är överensstämmande med stadens värderingar. Nämnden eller styrelsen får anpassa avtalen utifrån behov för respektive IOP, men i samband med avtalet finns ett antal angivna punkter som bör övervägas.

I sitt tjänsteutlåtande gällande förslaget till riktlinjer framhåller stadsledningskontoret att en ökad samverkan genom IOP kan skapa bättre lösningar på utmaningar som staden står inför. Stadsledningskontoret framhåller vidare att staden bör vara

återhållsam i omfattningen av riktlinjer för att inte riskera att hämma möjligheten att ingå IOP.

Stadsledningskontoret har i arbetet med riktlinjerna gjort en genomgång av de juridiska förutsättningar som föreligger vad gäller tecknande av IOP och det är utifrån detta som förslaget till riktlinjer för stadens fortsatta arbete med IOP har utarbetats.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar uppfattningen att IOP kan vara ett positivt redskap för att utveckla samverkan med idéburna organisationer. Förvaltningen har i dagsläget några IOP som fungerar väl. Förvaltningen anser dock att det finns ett behov av att ha en gemensam hållning i staden för hur IOP-avtal bör tillämpas. Förvaltningen är positiv till det förslag till riktlinjer som tagits fram och anser att detta ger tillräcklig vägledning i arbetet med IOP. Förvaltningen vill framhålla vikten av att ett IOP-avtal innebär ett partnerskap på lika villkor, där roller och ansvar tydligt är definierade samt att båda parter bidrar till verksamheten med jämbördiga resurser.

Förvaltningen anser att information om stadens arbete med IOP behöver finnas lättillgänglig och samlad på en plats, med syfte att likvärdigt och med transparens kunna förmedla stadens arbete med IOP och möjliggöra för organisationer att initiera kontakt med stadens förvaltningar i frågan. Information och transparens i arbetet är viktigt för att undvika att IOP blir ett alternativ enbart för föreningar som redan har ett etablerat samarbete med staden. Förvaltningen vill dock påpeka att det är av vikt att undvika någon typ av utlysning av IOP, då det kan leda till effekter som motverkar modellen i sin helhet.

Förvaltningen vill utifrån egen erfarenhet av arbete med IOP understryka vikten av att det på förvaltningarna finns en tydligt utpekad ingång för idéburna organisationer i kontakten med förvaltningen. Det kan lösas genom att det på förvaltningar som vill arbeta med IOP finns en sakkunnig som är primär kontaktperson.

Förvaltningen föreslår slutligen att det i det fortsatta arbetet bör skapas ett nätverk för sakkunniga tjänstepersoner på förvaltningarna med syfte att utveckla stadens strategiska arbete med IOP och skapa ett forum för erfarenhets- och kunskapsutbyte inom staden.

Bakgrund

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

IOP är en partnerskapsmodell mellan den idéburna och den offentliga sektorn. Modellen togs fram 2010 av Forum, paraplyorganisation för idéburna organisationer inom sociala området. Modellen togs fram då ett behov identifierades av att hitta en väg för samverkan mellan offentlig sektor och civilsamhället som inte grundar sig på bidrag eller upphandling. IOP utarbetades därför som en samverkansmodell som kombinerar resurser och handlingskraft med föreningarnas rätt till oberoende.

För att ett IOP ska kunna formas behövs minst två parter, en idéburen och en från offentlig sektor, som båda är intresserade av att ingå ett partnerskap kring en gemensamt identifierad samhällsutmaning. Ett IOP-avtal tecknas gällande en speciell verksamhet som bedrivs av den idéburna organisationen i samverkan med staden och som ger någon typ av lösning på den identifierade utmaningen. I avtalet bestäms bland annat vad partnerskapet gäller, uppföljning, vilken part som ska bidra med vilka resurser samt hur länge avtalet ska gälla.

Forum har utarbetat en lista med vägledande kriterier inför beslut om IOP:

- Det finns inte en marknad eller en konkurrenssituation att vårda
- Verksamheten sker på initiativ av den idéburna organisationen
- Verksamheten är ett led i att förverkliga ett politiskt program eller plan, där de idéburna särskilt nämns
- Verksamheten kan inte ses som en del av det normerade föreningsbidraget
- Bägge parterna är med och finansierar verksamheten (via pengar eller andra insatser)
- Verksamheten detaljregleras inte från staden
- Verksamheten avses bedrivas under en längre tid

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat ”Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)” till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Kommunfullmäktige gav i budget för 2017 uppdrag till kommunstyrelsen att ta fram riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP), i samråd med berörda nämnder.

Arbetsmarknadsförvaltningen har deltagit i den arbetsgrupp som arbetat fram de föreslagna riktlinjerna för IOP.

Syftet med IOP är att skapa långsiktiga samarbeten med idéburna organisationer för att dessa i ökad utsträckning ska kunna delta aktivt och bidra till stadens utveckling. Riktlinjerna innehåller några huvudpunkter:

Arbetet med IOP ska präglas av öppenhet och kommunikation i syfte att säkerställa att idéburna organisationer på ett enkelt sätt kan komma i kontakt med staden för dialog om IOP.

Innan staden ingår avtal ska en bedömning göras om avtalet gäller en verksamhet som måste upphandlas enligt upphandlingsreglerna, om verksamheten är förenlig med kommunallagen samt om den är förenlig med EU:s statsstödsregler. Vid bedömningen ska vidare de vägledande kriterier för IOP som Forum utarbetat tas i beaktande.

Nämnden eller styrelsen ska även kontrollera att den idéburna organisationen bedrivs på ett sätt som är överensstämmande med stadens värderingar. Nämnden bör därför begära in handlingar som till exempel stadgar, beskrivning av verksamhetsidé, verksamhetsberättelse för att försäkra sig om att föreningen uppfyller detta krav.

Nämnden/styrelsen får anpassa avtalen för respektive IOP efter vad som är lämpligt men i samband med avtalsskrivande bör ett antal punkter övervägas som bland annat syftet med avtalet, mål med verksamheten, målgrupp, värdegrund, organisation, ekonomi, avtalstid samt frågor om hävning och tvist.

I tjänsteutlåtande i anslutning till förslaget om riktlinjer redovisar stadsledningskontoret de juridiska förutsättningar som ligger till grund för förslaget och som mynnar ut i de krav som ställs i riktlinjerna om att staden ska kontrollera att verksamheten är förenlig med gällande lagstiftning avseende upphandlingsregler, kommunallagen och EU:s statsstödsregler.

Stadsledningskontoret bedömer att en ökad samverkan genom IOP kan skapa bättre lösningar på utmaningar som staden står inför och att den idéburna sektorn kompletterar med värden som staden inte har i form av att ta tillvara på människors ideella engagemang i olika frågor.

Stadsledningskontoret anser att staden bör vara återhållsam i omfattningen av riktlinjer för IOP för att inte hämma möjligheter att ingå IOP. Samtidigt bedömer man dock att det kan vara nödvändigt att ta fram ytterligare vägledning kring kriterierna efter att staden fått mer erfarenhet inom området.

I tjänsteutlåtandet konstateras vidare att det inte finns något regelverk för IOP och att gränserna därför sannolikt kommer att utformas genom domstolspraxis och Konkurrensverkets tillsynsarbete.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av utrednings- och utvecklingsstaben.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen delar uppfattningen att IOP kan ge förutsättningar för att utveckla samverkan med den idéburna sektorn som kan vara mycket positivt för möjligheterna att nå viktiga mål. Förvaltningen ställer sig därför positiv till att staden utarbetat stadsövergripande riktlinjer för IOP. Förvaltningen anser att en strukturerad och hållbar samverkan med idéburen sektor är viktig. Genom samverkan kan förvaltningar och nämnder tillsammans med den idéburna sektorn anta samhällsutmaningar och utveckla verksamhet med fler kvaliteter och med möjlighet för parterna att stärka varandra, genom att ta vara på de olika kompetenser och erfarenheter som ryms inom respektive sektor.

Arbetsmarknadsnämnden har sedan 2015 tre IOP-avtal med idéburna organisationer¹. Utifrån förvaltningens erfarenheter är det viktigt att klargöra att IOP inte ska betraktas som en universell lösning på samverkan med idéburen sektor, utan som ett komplement till annan form av stöttning till idéburen sektor, så som föreningsbidrag. Ett IOP-avtal bör tecknas kring verksamheter som ryms inom den kommunala kompetensen, men som kanske annars inte skulle erbjudas stockholmare då det inte direkt åligger kommunen att erbjuda denna typ av verksamhet.

Förvaltningen kan också konstatera att det är av vikt att identifiera en utpekad funktion och sakkunnig tjänsteperson på förvaltningen med ansvar för IOP-relaterade frågor. Med en tydlig kontaktperson som håller sig uppdaterad inom området och som kan fånga upp frågor om samverkan som inkommer till förvaltningen kommer det långsiktiga arbetet att kunna fungera strukturerat och med kvalitet.

För förvaltningen har en framgångsfaktor varit att formulerandet av IOP-avtalen skett i en dialogprocess mellan de berörda parterna. Syftet med dialogprocessen har varit att definiera verksamhetens

---

¹ Duo Stockholm – som bedrivs i samverkan med Individuell Människohjälps Svenska med baby – som bedrivs i samverkan med Internationella Bekantskaper Medpratare – som bedrivs i samverkan med Internationella bekantskaper

utformning samt att identifiera parternas ansvar och roller. På så sätt har nämnden i dialog med den idéburna parten även kunnat utforma ett gemensamt styrorgan, där alla parter på lika villkor kan lyfta aspekter om verksamhetens utformning och utveckling utifrån principen en part - en röst. Det är även utifrån ett partnerskaps-perspektiv med jämbördigt förhållande viktigt att poängtera att båda parter bidrar med likvärdiga resurser för verksamheten, antingen finansiella eller andra typer av resurser. Förvaltningen kan även konstatera att det för att skapa samförstånd och tydlighet i utformandet av avtalen varit positivt att formulera hur en tvist ska lösas enligt en eskaleringstrappa.

För att säkra den idéburna partens funktion i samhället som röstbärare har det varit viktigt att i avtalet tydliggöra den idéburna organisationens självständighet och möjlighet att kunna kritisera staden utan att riskera repressalier eller att avtalet bryts. I ett partnerskap kan båda parter på lika villkor föra fram sin åsikt.

I riktlinjerna framgår att ett IOP-avtal kan ingås om en verksamhet avses bedrivas under en längre period. Vid övervägande kring att ingå ett IOP-avtal anser dock förvaltningen att inlåsningsaspekten bör tas i beaktning, om det kan medföra att andra verksamheter eller organisationer utestängs under en längre tid. I ett föränderligt samhälle uppstår nya behov som kan behöva adresseras.

Förvaltningen vill betona behovet av tydlighet i avsnittet om ”Öppenhet och kommunikation” i riktlinjerna. Det är viktigt med tydlig och samlad information om stadens arbete med IOP, denna ska vara lättillgänglig för både idéburna organisationer samt för tjänstepersoner inom staden. Exempelvis skulle riktlinjerna, tillsammans med en sammanställning av befintliga avtal samt kontaktpersoner till berörda förvaltningar kunna finnas samlade på stockholm.se. Det skulle underlätta för fler att komma i kontakt med staden kring möjligheter för samverkan - både för organisationer med och utan redan etablerade kontakter i staden.

En sådan informativ ansats anser förvaltningen vara att föredra före att kommunicera stadens inställning till IOP på ett mer offensivt sätt. Detta för att undvika missuppfattningar om att IOP skulle handla om en ny form av föreningsbidrag eller att det finns särskilda medel avsatta för idéburna organisationer att ingå IOP med staden. En utåtriktad förfrågan från stadens sida kan innebära att staden genom att efterfråga verksamhet i sin tur skapar en ”marknad” och därmed en konkurrenssituation, vilket direkt går emot riktlinjerna. Det är däremot viktigt att tjänstepersoner inom

stadens förvaltningar och bolag har kunskap om IOP och kan identifiera var det kan finnas idéburet engagemang som kan komplettera stadens verksamhet.

Förvaltningen föreslår slutligen att det i det fortsatta arbetet bör skapas ett nätverk för sakkunniga tjänstepersoner på förvaltningarna med syfte att utveckla stadens strategiska arbete med IOP och skapa ett forum för erfarenhets- och kunskapsutbyte inom staden.

Bilaga

1. Remiss ”Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)”.